

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre . . . 12 kor. — fill.
Fél évre . . . 6 kor. — fill.
Negyed évre . . . 3 kor. — fill.

Egyes szám ára 8 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délelőn, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felolvas szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:
Dr. Csillag Károly ügyvédi iro-
dája, Barátok tere, Manóvilág-háza
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:
Kosuth-utca, Vojnich-palotában
Telefon szám 42.
Nyilvánt. sorozókat 40 fillér.

Császka érsek jubileuma.

Egyházmegyénk szeretett főpásztora Császka György kalocsai érsek most ünnepli 10 éves érseki jubileumát.

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy városunk nevében köszönetet mondjunk neki azon szeretetért és ragaszkodásért, a melylyel városunk irányában viseltetett.

Nem egy jótékony intézményt tett virágzóvá áldást osztó keze, a miért szeretettel övezik körül nemcsak kath. hívei, hanem e megyének minden fia, minden polgára.

Tíz esztendeje annak, hogy Ő Felsége Császka Györgyöt kalocsai érsekké kinevezte. Akkor az egész ország szeme az új érseken függött, ki elhivatott, hogy az elhunyt Haynald Lajos érseket pótolja, aki egészen kivételes állást foglalt el a magyar társadalomban s rendkívüli népszerűségnek örvendett. Közönséges emberekre nézve, kiknek kvalitásai a közép-mértéket nem mulják felül, végzetessé lesz, ha nagyjelentőségű elődjük volt, mert oly közel fekszik az összehasonlítás a multtal, melyet a túlélők képelete a kegyeletes emlékezet dicsfényében még szépít. Ha tehát mindama tisztelet és csodálat, mely a kalocsai érsekségben összpontosult, az idő folyamán átszállt Császka Györgyre, úgy ez az egy körülmény maga minden egyébnél többet bizonyít a jubilans rendkívüli személyes előnyei mellett, kit istenfélő ragaszkodása a katolikus egyházhoz nem gátol, hogy hű fia legyen a hazának.

Ha Császka érsek nem foglalna el ily magas állást a hierarchiában, mégis kimagaslónak nagy tudománya, fényes ékeszólása által, melyet mint a főrendiház tagja kivált ünnepélyes alkalomnál fejt ki, valamint nemes szive s mindig nyitott keze által, mely sok szenvedést enyhített és sok jót művelt.

Tíz évi érseksége alatt részben építetett, részben hozzájárult az építéshez, belső felszereléshez, restaurálásához: az öregcsertői, zsabylai, cservenkai, csütörtökhelyi, gyulafalvai, zen-

ta-tornyosi, rémi, zombori, Tisza Kálmán-falvai, csengődi templomoknál; adakozott plébániák javítására, zárdák és apáca-iskolák építésére, kibővítésére Szabadkán, Ujvidéken, Adán, Melykuton, Ó-Kanizsán, Német-Palánkán, Hód-sághon stb. Kalocsán fölépítette a „Tanítók Hazát“, sokat költött tanítóképző intézetekre, katolikus körök házáira, a kalocsai nagyszeminárium restaurálására, hozzá segélyért forduló szegényekre és sok egyéb hazafias, kulturális és jótékony célokra.

Most, jubileuma alkalmából ismét szót kérnek a tisztelet és szeretet amaz érzelmei, melyek 50 éves papi jubileuma alkalmával tavaly oly szépen és szívélyesen kifejezésre jutottak. — Isten éltesse még sok éven át ezt a nagyrabecsült egyházfejedelmet egyházának, a hazának és a segélyre szorult emberiségnek javára és üdvére!

Különfélék.

Marczi bácsi.

Egy sok jó napot, sok bánatot megért öreg ur halt meg tegnap este 10 órakor nagy családja körében. — Az egész megye dzsentrije, persze az öregebbek, szerette az örökké vidám kedélyű urat, ki fiatalabb korában napokig — az éjjeleket sem véve ki — ült egyik vagy másik uraságnál néhai Rudics bárónál, a Vojnicoknál és mulatott velük és mulattatta őket jóízű humorával, vicceivel, pikáns és érdekes történetekkel. — Közben persze a blatt is járta nehéz ezreszekbe tíz-husz órán keresztül és Marczi bácsi csak akkor hagyta el az urasági lakot, ha a méltóságos vagy nagyságos ur visszanyerte az ezres bankókat mind egy szálig.

Am az ő házában is sok nagy multság volt ahol megjelentek a város urai és különösen a zsidó farsangon telt meg a háza vendégekkel és három nap három éjjel húzta a cigány és tartott a vendégeskedés.

Rendkívül jószívű ember volt Marczi bácsi, az egész város Marczi bácsija és míg ágyba nem döntötte az öregség — a nyolczvanadik esztendő — megjelent a társaságokban és ahol szegény embert látott segítette. Majd minden nap volt egy-egy szegény ember akinek összegyűjtött négy-öt forintot, hogy legyen mivel elutaznia vagy ha idevaló volt, legyen néhány napra kenyér.

Uőbbi időben kevesebbet tett látni Marczi bácsit az utcán, a lársaságban kávéházban. Otthon feküdt nagy betegen és legnap este megváltotta szenvedéseitől a halál.

A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Buchwald Márkné szül. Klopfer Mária maga és családja nevében megtört szívvel jeleuli felejtethetetlenül szeretett férjének, illetve atya, nagyatya és dédanyjának Buchwald Márknak f. hó 27-én este 8 órakor élete 80-ik, boldog házasságának 52-ik évében hosszas betegség után történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei f. hó 29-én d. u. 2 órakor fognak a gyászházból (Ódor-utca saját ház), az izr. sírkertben örök nyugalomra helyezni. Szabadka, 1901. évi október 28. Aldás és béke lengjen a jó férj, apa, testvér, sógor, nagy- és dédapa hamvai felett!

— Nyugdíjaztatás. Sipos Ignác bács-almási tanító 31 évi működés után a jól megérdemelt nyugalomba vonul. Szemeinek gyengesége készletli ez ügybuzgó népnevelőt, hogy működési terét otthagyja.

— Kis gyermekek róme. Bács-almáson a vörheny és kanyaró ijeszítő mérvben lépett fel és szedi naponként kis áldozatait. A közegészségügyi bizottság, mely tegnapi járvány bizottsággá alakult át permanens üléseket tart, hogy a ragály terjedésének gátat vessen elhatározta, hogy tagjait a község összes lakóihoz kiküldi. A kiküldött tagok e hó 31-éig kötelesek a bizottság előtt a tapasztaltakról beszámolni. Addig is a nagymérvű óvintézkedések megtétettek, az iskolák 8 napra egyelőre bezárattak. Orvosok utasítottak köteleességeik szigorú betartására, de mind hiába, kevés két orvos egy 10000 lakosú városnak. A város valószínűleg kénytelen lesz a belügyminisztériumtól járvány orvost kérni.

— Pórus járt tolvaj. Megirtuk, hogy Kincses Vincze szeghegyi postakocsis midőn a postaépületből a napi postát a szeghegyi állomásra kivitette, addig míg a községhezér, hol egy rendőr kíséretül a kocsi fel szokott ülni, egy 950 koronás pénzeslevelet kifosztott és a pénzt papucsába dugta, azonban az állomáson rögtön észre vették a hiányt s a kocsiat habár mindent tagadott letartóztatták s a pénzt papucsában meg is találták s így a kincstárnak kára nincs.

— Ló lopás Szeghegyen. Gerber Miklós szeghegyi földbirtokos istállójából két darab pejkancza lovat loptak el. A lovak értéke 2000 kor. Az ismeretlen tettesek kinyomozását a rendőrség elrendelte.

— Asszonyok büne. A délbácskai szerb ajku lakosság közt el van terjedve az a nézet, hogy ha több gyermek van a családban, az nem Isten áldása. Ez a nézet különösen Obrovác és Tovarisova környékén van elterjedve, a hol — mint nekünk írják — kevés házat lehet találni, hol egyenél több

gyermek volna. Különösen Czervénics Kátó, Trifunác Mara és Sztákics Miléva nevű asszonyok segédkeztek az asszonyoknak, hogy egynél több gyermek ne legyen a háznál. A mult héten azonban két fiatal asszony életével fizette meg ezt a segítségét. Borsity Miláné és Popovics Dusáné szintén ezekhez a tudós asszonyokhoz fordultak, hogy magzatuktól megszabaduljanak. Az előbbi Trifunác Mara, az utóbbi Sztákics Miléva kezelte, de oly szerencsétlenül, hogy a mult hétfőn mind a kettő meghalt. A megindított vizsgálat során azután kiderült, hogy az a három asszony már évek óta üzi gonosz mesterségét és már több asszonyt elküldtek a másvilágra. A három asszonyt a csendőrség letartóztatta, de úgy látszik, még több letartóztatás is lesz, a mi miatt az említett községek asszonyai nagyon meg vannak rémülve.

— **Tolvaj suhancok.** Egy vásári alkalmi tolvajszöveget csipett el a rendőrség az éjjel. A bandának 8 tagja van fiatal inasgyerekek. Az elmúlt éjjel özv. Klein Jakabné piaci árúsnőnek ládáját, amelyben árút és pénzt tartotta elvették, feltörték és a pénzt egymás között felosztották, az áru egy részét eladták és a befolyt pénzt szintén felosztották. A rendőrség azonban elcsipette őket és így megmentette a szegény asszony árúinak jelentékeny részét. A tolvaj szövetség tagjai voltak: Pápay János 13 éves, Czizler Ferenc 13 éves, Zubalik István 16 éves, Rozsumberszky Gergely 13 éves, Urbán János 15 éves, Turanda Mihály 16 éves, Kancsar Kálmán 16 éves és Drabuna András 16 éves iparos inasok. A rendőrség ma délelőtt hallgatta ki a tetteseket.

— **Halálozás.** Bács-Földvár községnek, régi közszeretetlen állott orvosa dr. Kríchenbeiter Alajos vasárnap, rövid ideig tartó betegsége után, elhunyt A jó öreg orvos bacsit mindenki szerette, aki már több mint 20 éve szolgálta Bács-Földvár község ügyét. az elhunyt orvosban Lazkovits Károly ókanizsai jegyző, Weber Miklós ócecsi közs. pénztáros és Vrhovszky Arpád kir. járásbírósi hivatalnok apósukal vesztették.

— **Baleset.** Súlyos baleset érte az elmúlt héten Zentán Fried Károlynét, egy szegény iparos nagy családdal megáldott feleségét. Fried Károlyné az említett napokon délelőtt a piactér felé haladt midőn is a dühöngő szélvész ágyúdörgéshez hasonló morajjal leszakította a kath. templomépítő vállalat cégétábláját a portale felső részével egyetemben és a több méternátsányi súlyos falalkalmány ráesett a szerencsétlen asszonyra a kinek eltörte néhány oldalbordáját s azonkívül is súlyos belső sérüléseket okozott. A szerencsétlen asszonyt eszméletlen állapotban szállították lakására s az orvosok állítása szerint állapota nagyon veszedelmes és a legjobb esetben is hetekig kell mozdulatlanul őriznie az ágyat. Értésülésünk szerint — a nagybeteg asszony férje kártérítést a városon fog követelni, mert első sorban a város felépítésének biztonságáért.

— **Piros Józsi zenekara** minden vasárnap a Bárány szállodában, hétfőn c-ütdörökön és szombaton az Oithon kávéházban, kedden és pénteken a Pest szállodában, szerdán a Caszinó éttermében hangversenyez.

— **Öngyilkosság.** Konta Lajos bajai szabóság elmeszette a nyakát. Súlyos sebbel a városi kórházba szállították. Tettenek oka gyógyíthatatlan betegség.

— **Rabló gulyásbojtár.** Rajta József 19 éves bajszentiváni illetőségű gulyásbojtár f. hó 19-én a Kopányi töltesen találkozott Sztakity Pál szántóval lakossal, aki Bajára igyekezett. Rajta egy szilfadoronggal leütötte Sztakityot és elrabolta tőle 12 korona 40 fillér pénzt, amely egész vagyonát képezte. Ezen cselekedet után csavargásra adta fejét mig folyó hó 21-én a bajszentiváni csendőrség egyik őrjárata a személyleírás nyomán ielfogta. Vallatára fogván beismerte, hogy 19-iktől 21-éig a szeremlei határban, Bajaszentivánon, Érseksanádón és a Rezeti erdőben 9 rendbeli lopást követett el és a csendőroket el is vezette oda, ahol lopott. Beismerte azt is, hogy a mult hónapban ő lopta el özv. Tománovics Mátyásné koresmaudvárától a szín alól Ordasi István 13. huszárezredbeli közkszár 330-as számú karabélyát, de a fegyvert nem használhatván és el sem adhatván a koppányi erdőnél a Dudába dobta. A csendőroket el is vezette a helyre, ahol ezt tette, de a fegyvert nem tudták kivenni. A csendőroket átadták a legényt e bajai járásbírósnak.

— **Meglopott hagyaték.** Özv. Bokálovics Károlynénak Baján valaha szatócsüzlete volt a Szeremlei- és Szarka-utca sarkán. Időkmulán megbetegedett és magához vette ápolónak távoli rokonát Steinmetz Veronát, aki Évin Mihály mázoló segédével közös házháztartásban élt. Bokálovicsné est 7 óraker meghalt és midőn rokonai másnap eljőttek, megrémülve látták, hogy üres a kamra, türesek a szekrények. Rőgtön Stejmetznél gyanították és a megindított nyomozás kiderített, hogy az ápolónő Évinnel és Vargity Andrásnéval ékszereket, ruhaféléket és élelmi cikkekkel 339 kor. 60 fill. értékben elloptak. Az ékszereken kívül a többi tárgyakat Steinmetz és Évin lakásán meg is találták. A ügyet átadták a bíróságnak.

— **Regényes házasság.** Megirtuk, hogy Dr. Király Sándor ókanizsai ügyvéd leányát, eljegyezte Szabados Géza tanító. Az eljegyzésnek mint a Z. és V. írja érdekes előzménye volt. Nevezetesen folyó hó 19-én reggel fél 7 óraker távozott hazulról Dr. Király Sándor ókanizsai ügyvéd leánya. Távozásának okául azt adván, hogy templomba megy szent misére. A szülők azonban hiába várták a mise végéig; mert hisz leányuk nem ment a templomba, hanem a város végén fiakerrel reá váró Szabados Géza szállási tanító karjaiba. A szülők miután leányuk nem jött vissza, mindjárt a szökésre gondoltak és erős utánnézéssel és kutatással délután 1 órára már megtudták, hogy a szerelmes pár Zentának vette újját. Így történt azután az, hogy a szerelmesek legnagyobb ámulatára d. u. 2 óraker minden előzetes bejelentés nélkül beléptek lakásukba Dudás zentai polgármester és Dr. Mikosevits szolgabíró. Ezeknek sikerült azután hosszos rábeszélésre a leányt rá venni, arra, hogy szülei kívánságára térjen vissza a szülei házhoz. Mire a leány Bán rendőrkapitány kísérete mellett — kit Szabados kért erre fel — megérkezett, a szülők a nagy izgatottság és bánattól teljesen megtörve belegen feküdtek: 20-án reggel Szabados elment és a szülőkől megkérte imádottja kezét; 21-én már az anyakönyvi hivatalban és a róm. kath. plébánia hivatalban beiratkoztak, 23-ára már a dispenszió is ki volt eszközölve és ma már a párok mint férj és feleség együtt turbékolnak az ókanizsai szállási iskolánál levő tanítói lakban.

— **Saját testvérét meglöte.** Ujvidéken iszákovic Pera mezőőr Tanaszia nevű bályjától 6 frt őrbért követelt, mit ez megfizetni vonakodott. Ebből természetesen civakodás és veszekedés támadt, min k az lett az eredménye, hogy I. Pera puskát fogott és két lövést tett bályjára; a lövések közül az első bal kezét, a másik pedig vállát érte s főleg az első oly súlyos sérülést okozott, hogy I. Tanaszia kezét amputálni kellett.

Törvénykezés.

Gyilkos kovács.

(Esküdszéki tárgyalás.)

Október 28.

Rendkívül érdekes bűnügyet tárgyalta ma az esküdszék. Rejtélyes az eset, amit még rejtélyesebbé tesz az a körülmény, hogy nem tudni most még, hogy a vádlott *Toth Mihály* a legnagyobb cinizmussal-e, vagy a legőszintébb ártatlanság tudatába tagad mindvégig és mondja el folyékonyan, megindulás nélkül miként kereste lársát a meggyilkoltat, miként találta meg, miként vitte ő maga házba, miként mosta le ő maga róla a vért és kérdezte az eszméletlen áldozattól: *Jézus Mária ki bántotta István bácsi?* Ő tette fel a kocsira, mely a szerencsétlen haza vitte, aztán visszatért a munkájára és többet nem is volt kíváncsi Pánczél Istvánnra éle még áldozata kivánsa.

Harmadnapra elfogták a csendőroket és nem eresztették még a temetésére se Pánczél Istvánnak. Hogy ki gyilkolta meg, milyen időtájban, nem tudja; pedig ott aludt mellette. — Nem hallott semmit, nem látott semmit.

Hiába tartja elébe a törvényszék elnöke a tanuk vallomását, kik közül az egyik azt mondta a vizsgálat során, hogy hallotta éjjel tájt mikor Pánczél azt kiáltotta: «Mihály mért volt ez?» a másik és harmadik ott volt mikor Pánczél azt mondta arra a kérdésre ki ölte meg: — *a Mihály!* Háromszor is azt mondta. Azt is látták, hogy mikor *Toth Mihály* oda jött a meggyilkolthoz, ez felemelte kezét, mintha elakarná lökni gyilkosát.

Toth Mihály folyton tagad és a meghalt felesége se tud semmit arról, hogy férje eszméletlenül tért volna egy percze is. Nem tudja ki ölte meg urát.

Az elnök kérde a vádlottól, hogy nem volt-e szerelmi viszonya a meghalt feleségével, — Vádlott tagadja, a meghalt felesége is tagadja, mert hisz ők jó hitestársak voltak.

Délelőtt 9 óraker nyitotta meg a tárgyalást *Szerdahelyi Sándor* elnök, törvényszéki bíró. Szavazó bírák voltak: *Strelitzky János* és *Salánky József*. A vádhatóságot: *dr. Józics Milorád* kir. alügyész képviselte. védő *dr. Huszágh Nándor* zentai ügyvéd.

Esküdtékük kisorsoltattak: *Wiener L'pót*, *dr. Dembicz Lajos*, *Rukavina Ernő*, *dr. Matievics István*, ifj. *Frankl István*, *Mérey Agoston*, *Sziebenburger Károly*, *dr. Vojnicz Hajdú József*, *Wilheim János*, *Kubát Gusztáv*, ifj. *Vojnicz Máté*, *Varga Károly*, póttagok *Lengyel Armin*, *dr. Majoros Adolf*.

A tárgyalás éjjelég eltart, melynek lefolyását holnapi számunkban fogjuk hozni részletesen. Délig csak a vádlotttal, a meghalt feleségét és két tanut hallgattak ki.

A szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

BRUN HENRIK.